JÄRVENPÄÄN SEURAKUNTA
RIPPIKOULUTYÖ

Rippikoulun paikallissuunnitelma

Järvenpään seurakunnassa 2022-2024

kuva Markku Pihlaja

Sisällys

Johdanto **4**

1. Järvenpää ja järvenpääläinen rippikoululainen **5**

2. Rippikoulun toteuttamisen paikalliset periaatteet **7**

2.1. Rippikoulun tavoitteet **7**

2.2. Pedagogiset linjaukset, oppimateriaali, ulkoläksyt **8**

2.3. Rippikoulun henkilökunta **9**

2.4. Rippikoulun rakenne **10**

2.4.1. Alkujakso: Teemapäivät, Jumalanpalvelus ja nuorisotoiminta 10

2.4.2. Intensiivijakso 11

2.4.3. Yleistä 11

2.4.4. Poissaolot 11

2.4.5. Muualla rippikoulun käyvä nuori 11

2.5. Konfirmaatio **12**

2.6. Kaste rippikoulun käymisen yhteydessä **12**

2.7. Ehtoollinen rippikoulussa **13**

2.8. Miten huomioidaan isoset, perheet ja erilaiset oppijat **13**

2.8.1. Isostoiminta 13

2.8.2. Perhe 13

2.8.3. Yhteisöllinen oppiminen 13

2.8.4. Erilaiset oppijat 13

2.9. Rippikoulu aikuisena **14**

2.10. Suunnittelu ja arviointi **14**

2.11. Silta rippikoulusta nuorisotyöhön ja aikuiseen seurakuntalaisuuteen **15**

3. Rippikouluun liittyvä viestintä, tiedottaminen ja markkinointi .. Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.

3.1. Alkumarkkinointi ..... Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.

3.2. Ryhmäjaon perusteet **17**

3.3. Ryhmäkohtaiset tiedotteet **17**

3.4. Laskutus **17**

3.5. Rippikoulun aikainen tiedottaminen **17**

3.6. Tietoturva ja yksityisyyden suoja **17**

3.7. Rippikoulun jälkeen **18**

4. Liitteet 19

Liite 1: Rippikoulun ohjesääntö 19

Liite 2: Isossopimus 19

Liite 3: Turvallisuusohjeistukset 19

Liite 4: Rippikoulutyön vuosikello 19

Rippikoulun paikallissuunnitelma Järvenpään seurakunnassa

Johdanto

Järvenpään seurakunnan rippikoulun paikallissuunnitelma linjaa seurakunnan rippikoulutyön toiminnalliset ja sisällölliset periaatteet ja tavoitteet. Paikallissuunnitelma perustuu piispainkokouksessa 5.4.2017 hyväksyttyyn ja 1.5.2017 voimaan astuneeseen valtakunnalliseen rippikoulusuunnitelmaan (Suuri Ihme - Rippikoulusuunnitelma 2017, myöhemmin RKS2017). Hyväksyessään RKS2017:n piispainkokous on samalla velvoittanut seurakunnat tekemään rippikoulun paikallissuunnitelman (RPS) sekä uudistamaan rippikoulun ohjesäännön.

Rippikoulun paikallissuunnitelma on seurakuntakohtainen sovellus valtakunnallisesta rippikoulusuunnitelmasta. Paikallissuunnitelma antaa yhteiset raamit seurakunnan kaikille rippikouluille, mutta jättää tilaa rippikoulukohtaiselle suunnittelulle. Rippikoulun paikallissuunnitelma on erityisesti työntekijöitä varten rakennettu työkalu, josta löytyy kootusti keskeinen informaatio seurakuntamme rippikouluista.

Paikallissuunnitelma on myös julkinen asiakirja, johon voivat tutustua luottamushenkilöt, seurakuntalaiset ja perheet. Kuka tahansa voi tutustua seurakuntansa rippikoulun käytäntöihin ja periaatteisiin.

SUURI IHME
RIPPIKOULUSUUNNITELMA 2017

1. Järvenpää ja järvenpääläinen rippikoululainen

Järvenpää on noin 44 500 asukkaan kaupunki Uudenmaan maakunnassa. Järvenpään kaupunkirakenne tukeutuu pääratan, ja se on Suomen neljänneksi tiheimmin asutettu kaupunki. Järvenpää on osa Helsingin metropolialuetta.

Järvenpään seurakunnassa on jäseniä 28 387 (31.10.2021). Seurakunnassa ei erityisesti vaikuta mikään kirkon sisäinen herätysliike. Toimintaa on Herättäjäyhdistyksellä, Kansanlähetyksellä, Kylväjällä sekä Vanhoillislestadiolaisilla. Muita kristillisiä uskonnollisia yhteisöjä Järvenpäässä ovat ortodoksit, helluntaiseurakunta ja vapaaseurakunta Arkki. Lisäksi Järvenpäässä toimii joitakin pieniä itsenäisiä seurakuntia, kuten Vineyard ja Station.

Rippikoulun käy Järvenpäässä keskimäärin 75-80% ikäluokasta.

Rippikoulun käyneet 2012-2021

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
15-vuotiaita Järvenpäässä	456	435	461	453	444	423	482	522	492	503
15-vuotiaita seurakunnan jäseniä	401	375	409	387	383	347	377	451	409	418
Rippikoulun käyneitä järvenpääläisiä (14-15-v)	392	360	395	342	323	333	393	439	367	381

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Rippikoulun käyneitä nuoria ikäluokasta (%)	86	82,8	85,7	75,5	72,7	78,7	81,5	84,1	74,5	75,7
Rippikoulun käyneitä nuoria jäsenistä (%)	97,8	96	96,6	88,4	84,3	96	104	97,34	89,7	91,1
Seurakunnan jäseniä ikäluokasta (%)	87,9	86,2	88,7	85,4	86,3	82	78,2	86,4	83,1	83,1

Järvenpään kaupungin väkiluku kasvaa voimakkaasti. Nuorten ikäluokkien koot vaihtelevat tulevina vuosina seuraavasti:

15-vuotiaiden ikäluokat vuosina 2022-2026

	2022	2023	2024	2025	2026
15-vuotiaita Järvenpäässä	473	566	536	523	547
15-vuotiaita seurakunnan jäseniä	363	432	413	383	411
Seurakunnan jäseniä ikäluokasta (%)	76,7	76,3	77,0	73,2	75,1

Rippikoulujen määrä on arvioitava vuosittain. Vuonna 2021 rippikouluryhmiä oli 16, vuodelle 2022 on suunniteltu 15 rippikouluryhmää. Lisäksi tarpeen mukaan toteutetaan pienryhmärippikoulu sekä erityisrippikoulu yhteistyössä muiden seurakuntien kanssa (kehitysvammaisten rippikoulu). 1-2 rippikoulua vuosittain toteutetaan yhdessä Keravan ja Tuusulan seurakuntien kanssa. Aikuisrippikoulu on mahdollista käydä joko pienessä ryhmässä tai yksilöopetuksena.

2. Rippikoulun toteuttamisen paikalliset periaatteet

2.1. Rippikoulun tavoitteet

RKS2017 asettaa rippikoululle 6 yleistavoitetta:

Nuoret ovat osallisia, tulevat kuulluiksi ja saavat vaikuttaa.
Nuoret kokevat yhteyttä, turvallisuutta, pyhyyttä ja iloa.
Nuoret oppivat hoitamaan hengellistä elämäänsä toimien, hiljentyen ja osallistuen.
Nuoret kantavat vastuuta itsestään, toisista ihmisistä ja luomakunnasta.
Nuoret löytävät merkityksiä kristinuskon keskeisten sisältöjen ja oman elämänsä välillä
Nuoret tahtovat kuulua Kristuksen kirkkoon.

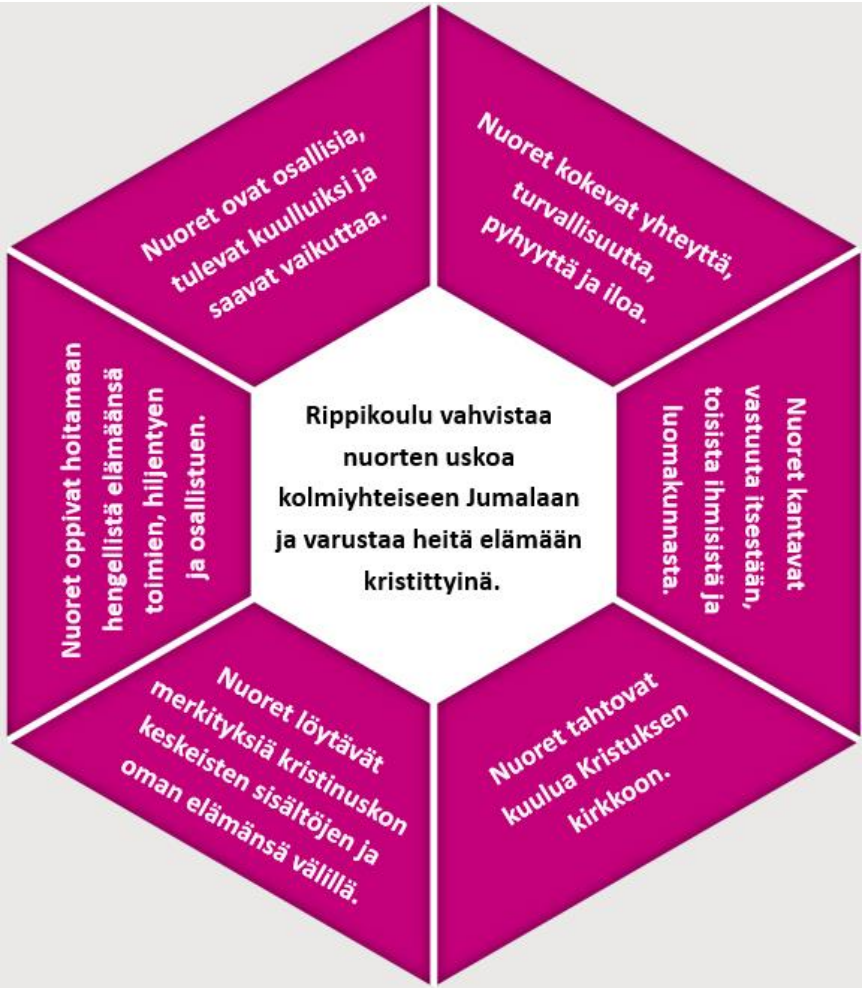

Suuri Ihme –Rippikoulusuunnitelma 2017 nostaa nuoren rippikoulun keskiöön. Nuori on rippikoulun subjekti ja rippikoulua pidetään häntä varten. Kaiken suunnittelun, toteutuksen, rakenteiden ja käytäntöjen tulee palvella nuoren kasvua kristittynä ja hänen oppimistaan. Tähän liittyy tavoitteiden asettaminen yhdessä rippikouluisten kanssa kussakin rippikoulussa. Uuden rippikoulusuunnitelman tavoitteet haastavat seurakuntaa uudistamaan rippikoulua kokonaisvaltaisesti nuorilähtöisemmäksi.

2.2. Pedagogiset linjaukset, oppimateriaali, ulkoläksyt

Rippikoulun toiminta-ajatuksena on vahvistaa nuorten uskoa kolmiyhteiseen Jumalaan ja varustaa heitä elämään kristittyinä. Painopiste on siirtynyt tiedollisista tavoitteista pyhyyden kokemiseen ja uskon elämiseen nuoren omien elämänkysymysten kautta sekä rippikoulun hartauselämässä. Rippikouluissa suositaan toiminnallisuutta ja kokemuksellisuutta.

Tavoitteena on antaa rippikoulua käyville tasavertaiset mahdollisuudet oppia kristillisestä uskosta ja kasvaa kristittynä seurakunnan keskellä. Tämän vuoksi rippikouluopetuksessa noudatetaan yhteisiä pedagogisia linjauksia ja pyritään siihen, että jokainen oppija saisi mahdollisuuden löytää uutta kristittynä elämisestä.

Jokaisen rippikoulun pedagogisena lähtökohtana on niin fyysinen, henkinen kuin hengellinenkin turvallisuus. Siksi rippikoulussa on paitsi taattava turvalliset rajat myös pyrittävä luomaan myönteinen ja luottamuksellinen ilmapiiri, jossa rippikoululainen uskaltaa jakaa näkemyksiään. Nuorten ryhmäytymisellä on tässä ensiarvoinen rooli. Turvallisuuteen kuuluu myös jokaisen nuoren oikeus tulla hyväksytyksi omana itsenään. Rippikoulussa ollaan tietoisia nuorten sukupuolisuuden ja seksuaalisuuden moninaisuudesta.

Rippikoulussa on oleellista, että nuori voi kokea olevansa oman oppimisensa subjekti. Tämä tarkoittaa, että rippikoulussa pyritään rippikoulusuunnitelman osoittamalla tavalla nuorilähtöisyyteen. Rippikoulun opettajat pyrkivät mahdollistamaan nuorilähtöisyyden antamalla rippikoululaiselle vastuuta oppimissisältöjen ja oppimistavoitteiden laatimisessa. Nuorten omille kysymyksille ja ajatuksille pyritään antamaan tilaa, ja nuoria kannustetaan ja rohkaistaan ilmaisemaan omia toiveitaan ja tarpeitaan. Esimerkiksi ilmiöpohjaiset opetusmenetelmät kutsuvat nuoria aktiiviseen oppimiseen pelkän passiivisen kuuntelemisen sijaan.

Rippikoulu on dialoginen. Dialogisuus on yhteisönä elämistä, jonka oleellinen osa on olla vuorovaikutuksessa toinen toistemme ja Jumalan kanssa. Dialogisuus kunnioittaa yksilöllisyyttä ja erilaisuutta. Siten se on luonteeltaan enemmänkin yhdessä ymmärtämistä kuin valmiiden vastausten antamista. Dialogisuus on myös läsnäoloa. Niin nuorilähtöisyys kuin dialogisuuskin vaativat opettajalta huolellista valmistautumista ja suunnittelua. Tila nuoren omille ajatuksille ja oppimiselle ei synny itsestään, vaan sitä pitää tietoisesti ja aktiivisesti luoda. Rippikoulun opettajan tehtävänä on olla tietoinen päämääristä, mutta antaa tilaa erityisesti hengelliselle kasvulle. Tässä mielessä rippikoulun opettajan roolia voidaan kutsua myös hengellisen ohjaajan rooliksi.

Koulun uskonnonopetuksen keskittyessä yhä selvemmin uskonnon ilmiöön ja uskontotietoon, rippikoulun tulee vahvistaa raamatuntuntemusta, hengellistä elämää ja uskon henkilökohtaista ja kokonaisvaltaista merkitystä.

Nuoren seurakuntayhteys toteutuu konkreettisen face-to-face osallistumisen lisäksi myös sähköisiä yhteydenpitovälineitä, erityisesti mobiilitekniikkaa hyödyntäen. Nuori osallistuu rippikoulun sisältöjen luomiseen itselleen tuttuja välineitä hyödyntäen.

Rippikouluopetuksessa otetaan huomioon, että oppijat ovat erilaisia. Rippikoulun opettajat suunnittelevat työskentelyjaksot siten, että opetusmenetelmät vaihtelevat ja ottavat näin huomioon sekä eri tavoin oppivat nuoret että ryhmädynamiikan eri vaiheet. Tarvittaessa rippikoulun opettajat voivat myös eriyttää oppimista. Nuorten jakaminen pienempiin opetusryhmiin voi olla toisinaan perusteltua.

Musiikki läpäisee rippikoulun arkea ja opetusta. Musiikki ei tarkoita vain säestämistä ja laulamista, vaan sen välityksellä myös opitaan uskonelämän sisältöjä. Rippikoulussa on annettava tilaa musiikille ja kiinnitettävä huomiota musiikin erilaisten mahdollisuuksien hyödyntämiseen. Musiikki on usein avainasemassa erityisten oppijoiden kohdalla. Toisaalta rippikoululaisten mahdollisia musiikillisia lahjoja on tärkeä hyödyntää vaikkapa konfirmaation suunnittelussa.

Rippikoulussa opeteltavat ”ulkoläksyt” opetellaan ulkoa käyttämällä niitä yhdessä. Ulkoa opettelu ei siis ole itsetarkoitus, vaan sitä tehdään sen vuoksi, että rukousten ja raamatunkohtien toistaminen on kristityn päivittäistä rukouselämää. On tärkeää, että yhteen ääneen toistamista tehdään joka päivä ja mieluiten useita kertoja päivässä. Opettelua auttavat myös seinälle kirjoitetut sanat sekä sisältöjen avaaminen.

Ulkolukuläksyinä opetellaan: Uskontunnustus, Isä meidän -rukous, Herran siunaus ja kymmenen käskyä. Kolme ensimmäistä tukevat osallistumista jumalanpalveluselämään. Lisäksi rippikoulun opettajat voivat harkintansa mukaan valita ulkoläksyiksi edellisten lisäksi joitakin seuraavista: pienoisevankeliumi, kultainen sääntö, rakkauden kaksoiskäsky, kaste- ja lähetyskäsky.

Jokaisessa rippikoulussa tulee käyttää Raamattua, virsikirjaa ja Katekismusta. Muuta oppimateriaalia voidaan hyödyntää opetuksen tukena. Jokainen rippikoululainen saa omakseen Raamatun, Nuoren seurakunnan veisukirja -laulukirjan sekä rukoushelmet. Ensisijaisesti käytetään nk. Lönnebon rukoushelmiä.

2.3. Rippikoulun henkilökunta

Jokaisessa rippikoulussa on mukana pappi tai lehtori. Teologin lisäksi rippikoulussa on yleensä kaksi muuta työntekijää, jokaista alkavaa kymmentä rippikoululaista kohden on oltava yksi työntekijä. Seurakunnan vakituisista työntekijöistä papit, nuorisotyönohjaajat, diakoniatyöntekijät, lastenohjaajat ja kanttorit ovat mukana rippikouluissa. Näiden lisäksi palkataan tarvittava määrä kausityöntekijöitä, jotka ovat kirkollisten alojen opiskelijoita tai jo valmistuneita ammattilaisia. Viranhaltijoiden lisäksi kussakin rippikoulussa on isosia, sekä rippikoulun johtajan valinnan mukaan joko apuohjaaja tai yövalvoja. Isosten määrä ja apuohjaajan tai yövalvojan tarve määrittyvät ryhmän koon, leirikeskuksen sekä työntekijöiden sopiman työnjaon mukaan.

Rippikoulun ohjelma- ja turvallisuusvastuussa on seurakunnan vakituinen työntekijä tai viransijainen. Ohjelma- ja turvallisuusvastaava huolehtii pääsääntöisesti rippikoululaisten läsnäolomerkintöjen keräämisestä, korvaavuuksien sopimisesta sekä tarvittaessa yhteydenotoista koteihin sekä isosten palkkioista. Ohjelma- ja turvallisuusvastaava on päävastuussa intensiivijakson turvallisuudesta. Hän huolehtii myös yksittäisen rippikoulun arvioinnin toteuttamisesta ja muusta tarvittavasta raportoinnista.

Rippikoulussa voi työskennellä myös vapaaehtoisia aikuisia, jotka seurakunta on varustanut tehtäviinsä. Aikuiset voivat olla nuorisotyön yhteydessä varttuneita aikuisia tai muita vapaaehtoisia.

2.4. Rippikoulun rakenne

Rippikoulu toteutuu noin puolen vuoden aikana tiivistyen intensiivijakson ympärillä. Rippikoulun prosessiin sisältyy neljä osiota: Teemapäivät, Jumalanpalvelus ja nuorisotoiminta, Intensiivijakso sekä Konfirmaatio. Kaikissa näissä koko ryhmä on koolla yhdessä. Näistä osioista muodostuu yhteensä noin puolen vuoden mittainen, sisällöiltään 80 tunnin mittainen yhteinen prosessi.

2.4.1. Alkujakso: Teemapäivät, Jumalanpalvelus ja nuorisotoiminta

Ennen intensiivijaksoa rippikouluryhmä tutustuu toisiinsa ja oman kotiseurakuntansa toimintaan.

Ennakkojakson kokonaisuus:

- alkutapaaminen (á 2 h)
- kaksi messua (á 2 h)
- diakonian ja lähetystyön teemakokonaisuus, joka toteutetaan joko Ledi-tapahtumana tai ryhmille jaettavana materiaalina
- Rippikoulukaruselli (á 1 h).
- Kevätjakson kaupunkipäivä sisältäen vanhempien/huoltajien tapaamisen

Ledi on diakonian ja lähetyksen teemapäivä. Se sisältää kanavatyöskentelyjä, joiden teemat ovat Diakonia, Lähetystyö ja Yhteinen maailmamme. Näissä rippikoululaiset tutustuvat diakonian ja lähetystyön käsitteisiin ja seurakunnan toimintaan näillä aloilla sekä yhteisvastuullisuuden ja ekologisuuden teemoihin. Tapahtumassa pyritään esittelemään diakonia- ja lähetystyötä ajankohtaisten aiheiden kautta, usein kokonaisteemana on ollut Yhteisvastuu.

Rippikoulukaruselli on kirkkomusiikin teemaopetustapahtuma. Karuselli järjestetään yhteistyössä kanttoreiden kanssa. Muoto saattaa muuttua, toistaiseksi karuselli on koonnut kaikki rippikoululaiset yhdellä kertaa kirkkoon, jossa kirkkomusiikkia esitellään monipuolisesti.

Yhteistyössä järjestettävät tapahtumat antavat rippikoululaisille yleiskuvan käsitellyistä aiheista ja niiden teemoja on mahdollista syventää pääjaksolla. Nämä tapahtumat mahdollistavat eri työalojen osallistumisen rippikouluihin niin, että he tavoittavat koko rippikouluikäluokan.

Ryhmän on mahdollista pitää myös muita tapaamisia pääjakson pituudesta ja rakenteesta riippuen.

Rippikoululaiset osallistuvat alkujakson aikana 2 messuun, joista ainakin yksi on seurakunnan pääjumalanpalvelus. Ryhmä osallistuu ehtoolliselle alkujakson aikana.

Kaupunkipäivien tarkoituksena on edistää ryhmäytymistä ja yhteistä oppimista. Kaupunkipäivän voi rakentaa samalla tavalla kuin leiripäivän. Kaupunkipäivien kesto on minimissään neljä tuntia. Kokonaistavoitteena on, että rippikouluryhmä tuntee toisensa nimeltä ja ryhmäytyminen on alkanut jo ennen intensiivijaksoa. Yhteisten tavoitteiden luominen on myös osa ryhmäytymistä. Tavoitteisiin on hyvä palata ja tarvittaessa tarkentaa niitä.

Isoset otetaan osaksi ryhmää niin varhain kuin se on isosvalintojen puolesta mahdollista. Isosten on hyvä olla mukana tapaamisissa ennen intensiivijaksoa ja mielellään kaupunkipäivissä sekä vanhempaintapaamisessa. Isoset tuovat näköalan seurakunnan nuorisotoimintaan ja voivat halutessaan houkutella rippikoululaisia mukaan muuhun nuorten toimintaan.

2.4.2. Intensiivijakso

Intensiivijaksolla tarkoitetaan päiväleiriä tai leiriä sekä sitä edeltävää toista kaupunkipäivää. Toinen kaupunkipäivä voi sisältää yhteistä tekemistä, opetusta ja leiriin valmistautumista. Halutessaan Raamatut ja muu oppimateriaali voidaan jakaa tässä.

Päivä- eli cityrippikoulua pidetään arkipäivisin noin klo 9-15. Ohjelma rakentuu opetuskokonaisuuksista, jumalanpalveluksista ja hartauksista, ryhmätyöskentelyistä sekä mahdollisesti retkistä. Cityrippikoulussa on mukana isosia, jotka ovat apuna opetuksissa ja vetävät pienryhmiä.

Pienryhmärippikoulu toimii Cityrippikoulun yhteydessä. Pienryhmärippikoulussa on oma ohjaaja sekä aikuinen vapaaehtoinen tai apuohjaaja. Pienryhmärippikoulun ja Cityrippikoulun ohjaajat tekevät tiivistä yhteistyötä ja sopivat millä tavoin pienryhmärippikoulu on luontevimmin ja nuoret huomioon ottaen mukana isommassa kokonaisuudessa.

Leiririppikoulu on yhtäjaksoinen, intensiivinen kokonaisuus. Perusleirin pituus on kahdeksan päivää. Urheilupainoitteiset leirit sekä Lappiin sijoittuvat leirit voivat olla kestoltaan pidempiä. Leirin päiväohjelmaan kuuluvat hartaushetket, opetuskokonaisuudet, pienryhmäkokoontumiset, iltaohjelma ja yhteiset ruokailut. Lisäksi vapaa-ajalla järjestetään yhteistä ryhmäyttävää toimintaa, kuten ulkopelejä ja –leikkejä tai uintia.

Leirimuotoisia rippikouluja järjestetään suurimmaksi osaksi kesällä. Koulujen loma-aikoina rippikouluja järjestetään myös syyslomalla, talvilomalla sekä pääsiäisenä. Pääsiäisen rippikoulu toteutetaan yhteistyössä Keravan ja Tuusulan seurakuntien kanssa.

2.4.3. Yleistä

Talousarvion puitteissa rippikoulussa voidaan käyttää ulkopuolisia ohjelmapalveluita. Toistaiseksi jokaiselle rippikoululle on varattu 100€ hankintoja varten.

Rippikoulun intensiivijakson aikana nuorella on mahdollisuus henkilökohtaiseen keskusteluun ohjaajan kanssa. Nuori tulee henkilökohtaisesti kohdatuksi intensiivijakson aikana esimerkiksi alku- ja loppumoikkauksissa. Moikkauksessa kysellään kuulumisia esimerkiksi mahdollisen minäkirjeen pohjalta. Moikkauksessa nuori voi myös itse arvioida omaa oppimistaan ja hänelle voidaan antaa siitä myös palautetta.

Myös isosten kanssa on hyvä käydä keskustelu esimerkiksi ennen intensiivijaksoa.

2.4.4. Poissaolot

Rippikoululaisen väliaikainen poissaolo leiriltä täytyy aina sopia leirin ohjelma- ja turvallisuusvastaavan kanssa. Pääsääntöisesti voidaan hyväksyä yhden vuorokauden poissaolo painavan perusteen takia. Poissaolo korvataan tekemällä ylimääräisiä tehtäviä.

2.4.5. Muualla rippikoulun käyvä nuori

Muihin kuin Järvenpään seurakunnan järjestämiin rippikouluihin osallistuville nuorille järjestetään seurakuntaan tutustuminen omassa seurakunnassa sen mukaisesti kuin heitä on rippikoulun järjestäjän

puolesta ohjeistettu. Seurakuntaan tutustuminen tarkoittaa sitä, että nuori osallistuu nk. ”satelliittirippikoululaisten” ryhmään kevään aikana. Nuoret saavat kotiseurakunnastaan oman Raamatun.

2.5. Konfirmaatio

Konfirmaatiomessu suunnitellaan ja toteutetaan yhdessä nuorten kanssa. Suunnittelu tapahtuu viimeistään intensiivijakson aikana. Suunnittelussa on mukana mahdollisuuksien mukaan myös konfirmaatiomessun kanttori. Suunnittelussa huomioidaan nuorten ja kummien mahdollisuus tehtäviin messun eri osissa. Nuoret ja kummit voivat osallistua musiikin ja esirukouksen valmisteluun, ja he voivat olla mukana erilaisissa lukutehtävissä ja messun musiikissa.

Konfirmaatiomessua ja sen osuuksia harjoitellaan paitsi intensiivijaksolla myös erillisessä konfirmaatioharjoituksessa kirkossa.

Konfirmaatiomessuja vietetään Järvenpään kirkossa. Osa konfirmaatioista on pääjumalanpalveluksen yhteydessä, mutta konfirmaatioiden suuren määrän vuoksi valtaosa niistä toteutetaan erilliskonfirmaatioina. Konfirmaatio pidetään mahdollisimman pian pääjakson jälkeen, poikkeuksena juhannusviikonloppu, jolloin ei ole konfirmaatioita.

Kukin rippikoululainen saa kutsua konfirmaatiomessuun haluamansa määrän vieraita. Heitä pyydetään lisäksi kutsumaan kummeja tai muita läheisiä aikuisia mukaan siunaamaan konfirmaation yhteydessä. Kummit voidaan kutsua kirkkoon noin puoli tuntia ennen messun alkua, jolloin heille annetaan ohjeet siunaamisesta.

Konfirmaatiomessuissa ei käytetä paperisia käsiohjelmia, vaan tarvittava informaatio, kuten laulujen tai virsien sanat, heijastetaan videotykillä valkokankaalle. Messun diojen rakentamiseen löytyy valmis pohja rippikoulutyön kansiosta yhteiseltä palvelimelta. Dioihin on mahdollista sisällyttää myös kuvamateriaalia rippikoulun ajalta, mutta tällöin on oltava tarkka, että kuvien näyttämiseen on lupa kuvissa esiintyviltä henkilöiltä tai alaikäisten ollessa kyseessä, heidän vanhemmiltaan.

Konfirmaation jälkeen ryhmän pappi ilmoittaa rippikoulupastorille sekä virastoon, ketkä ovat suorittaneet rippikoulun ja konfirmoitu.

2.6. Kaste rippikoulun käymisen yhteydessä

Nuori, jota ei ole ennen rippikoulun käymistä kastettu, voidaan kastaa rippikoulun aikana. Kasteen ajankohdasta sovitaan nuoren ja hänen huoltajiensa kanssa. Kaste voidaan toimittaa jo rippikoulun alkuvaiheessa, jolloin nuori pääsee täysivaltaisemmin osallistumaan ryhmän mukana mm. jumalanpalvelusten yhteydessä ehtoolliselle. Kaste on mahdollista pitää myös intensiivijakson aikana esim. leirillä. Tällöin on tarjottava mahdollisuuksien mukaan nuoren perheelle ja ystäville mahdollisuus osallistua juhlaan.

2.7. Ehtoollinen rippikoulussa

Rippikoulun aikana osallistutaan ehtoollisen viettoon. Tätä ennen nuorille on opetettu perusasiat ehtoollisesta.

Ehtoollista voidaan viettää seurakunnan pääjumalanpalveluksen, betonimessun tai muun messun yhteydessä. Piispankokouksen ohjeistuksen mukaan ehtoollista on mahdollisuus viettää myös intensiivijaksolla tai leirillä. Tällöin on pyydettävä ehtoolliseen lupa paikkakunnan kirkkoherralta ja huolehdittava, että ehtoollishetki on avoin myös muille kuin rippikoulun osallistujille. Tiedottamalla mahdollisen leirikeskuksen henkilökuntaa tai tiedottamalla asiasta seurakunnan tiedotteissa, paikalliset seurakuntalaiset saavat tietoa ehtoollismahdollisuudesta.

2.8. Miten huomioidaan isoset, perheet ja erilaiset oppijat

2.8.1. Isostoiminta

Rippikoulu ja isostoiminta nähdään kokonaisuutena, niitä suunnitellaan ja toteutetaan ”saman pöydän ääressä”. Isostoimintaan on luotu yhteinen valtakunnallinen linjaus ”Isoja ihmeitä” jonka varaan ja päälle seurakunnat voivat rakentaa omia paikallisia isostoiminnan suunnitelmia ja käytäntöjä. Isoset otetaan mukaan mahdollisimman ajoissa huomioiden isosvalinnat. Isosille annetaan vastuuta omien kykyjen ja taitojen mukaan ja isosilla on omat velvollisuudet ja oikeudet, jotka ovat kirjattuna isossopimukseen. Isossopimus tehdään ennen intensiivijaksoa ja se tulee käydä läpi rippikoulun ohjelma- ja turvallisuusvastaavan kanssa. Alle 18-vuotiailta pyydetään vanhemman allekirjoitus.

2.8.2. Perhe

Rippikoulu nähdään yhä selvemmin perhetyönä. Seurakuntia rohkaistaan näkemään rippikoulutyö ja ns. aikuistyö yhteisenä työnä. Vanhemmat ja kummit otetaan mukaan rippikoulun suunnitteluun ja toteutukseen. Hyvä mahdollisuus tähän on rippikoulun kaupunkipäivä keväällä. Vähintään yksi leirikohtainen info on hyvä pitää ennen intensiivijaksoa. Myös muut kohtaamiset ja tapaamiset on mahdollisia. Rippikoulussa on mahdollista olla käytössä ns. vanhempainvartit, joissa työntekijä kohtaa rippikoululaisen kotiväen kahdenkeskisessä luottamuksellisessa tapaamisessa. Rippikouluissa on käytössä luottamuksellinen esitietolomake, jossa huoltajat voivat kirjoittaa omasta rippikoulunuorestaan. Lomakkeella kerätään myös turvatiedot rippikoulua varten.

2.8.3. Yhteisöllinen oppiminen

2000-luvulla (koulu)kiusaamisesta on puhuttu aivan eri tavalla kuin aikaisemmin. RKS 2017 korostaa turvallisten ja oppijalähtöisten yhteisöjen rakentamista ja työntekijöiden valmiutta ryhmän ohjaamisessa. Rippikoulun pedagogiikkaa tulee edelleen kehittää nuori- ja oppijalähtöisyyden suuntaan.

2.8.4. Erilaiset oppijat

Usealla nuorella oppimiseen liittyy sellaista erilaisuutta, että on välttämätöntä ottaa se huomioon rippikoulun organisoinnissa ja toteutuksessa. Kasvavassa määrin rippikouluun hakeutuu ns. erilaisia oppijoita sekä nuoria, joilla on mielenterveyden haasteita. Nämä haastavat rippikoulutyöntekijän pohtimaan nuoren kannalta parasta mahdollista vaihtoehtoa käydä rippikoulu. Aina nuoren vaikeuden taustaa ei ole edes selvitetty eikä ole kunnolla tiedossa. Jokaisella nuorella lähtötilanteesta riippumatta on

kuitenkin oltava yhtäläinen oikeus käydä rippikoulu. Kunkin rippikoulun ennakkojaksolla on mahdollista tarkastella, onko kyseinen rippikoulun suoritustapa sopiva nuorelle.

Järvenpäässä on mahdollista hakeutua pienryhmärippikouluun, jos perhe ja nuori haluavat. Pienryhmärippikoulussa ryhmäkoko on enimmillään kymmenen. Pienryhmärippikoulu toteutetaan yhteistyössä cityrippikoulun kanssa.

Kehitysvammaisten rippikouluja järjestetään Järvenpäässä yhteistyössä Eteva-kuntayhtymän kanssa.

2.9. Rippikoulu aikuisena

Rippikoulusuunnitelma 2017 on perustana kaikenikäisten rippikoululle ja se ohjaa ja rohkaisee näkemään rippikoulun kaikenikäisten mahdollisuutena. Aikuisille rippikoulu räätälöidään aina henkilökohtaisena oppimisen polkuna. Myös nuori voi käydä yksityisrippikoulun. Aikuisrippikouluista vastaa aikuistyön pappi.

2.10. Suunnittelu ja arviointi

Rippikoulun suunnittelu ja arviointi tapahtuvat rippikouluvuoden eri vaiheissa:

1) Tiimin kokoaminen ja kevään ohjelman suunnittelu ennen valintakirjeen lähettämistä loka-marraskuussa.
2) Rippikoulupalaveri tammikuussa (kaikki rippikoulutyötä tekevät työntekijät)
3) Tavoitteiden asettaminen rippikoululaisten kanssa helmi-maaliskuussa.
3) Tiimin suunnittelupalaveri tammi-maaliskuussa, talvirippikoulun kohdalla aiemmin (yhteiset suuntaviivat, materiaalitarpeet).
4) Väliarviointi, tavoitteiden tarkentaminen ja intensiivijakson suunnittelua tiimissä.
5) Isosten ja ohjaajien suunnittelupalaverit hyvissä ajoin ennen intensiivijaksoa. Käydään läpi intensiivijakson suunnitelmat ja käytännöt. Pyritään ryhmäyttämään tiimiä ja vahvistamaan sitoutumista yhteiseen päämäärään.
6) Väliarviointi intensiivijaksolla. Alku- ja loppumoikkaukset ja henkilökohtainen palaute.
7) Arviointi rippikoulun päättyessä.
8) Rippikoulujen palautepalaveri syyskuussa (kaikki rippikoulutyötä tekevät työntekijät)

Olennainen osa suunnittelua on tavoitteiden asettaminen yhdessä nuorten kanssa. Nuorille ja heidän perheilleen kerrotaan, mitä rippikoulu on ja mitä asioita siellä käsitellään, mutta nuorille annetaan myös mahdollisuuksia miettiä, mitä kukin haluaisi itse oppia. Jokaisessa Järvenpään seurakunnan rippikoulussa on kuitenkin myös opetuksellinen minimi. Rippikoulun oppimissisältöjä ovat RKS2017 mukaan ainakin seuraavat teemat:

Diakonia ja lähimmäisenrakkaus
Elämän arvot ja valinnat
Jeesuksen elämä ja opetukset
Jeesuksen kuolema ja ylösnousemus
Jumala, luoja ja ylläpitäjä
Jumalanpalvelus ja ehtoollinen
Kaste ja kummius
Konfirmaatio
Kristittynä arjessa
Kristuksen kirkko ja minun seurakuntani
Kuka minä olen, keitä me olemme
Kärsimys ja kuolema
Käskyt ja omatunto
Lähetys ja kansainvälinen diakonia
Pyhä Henki
Raamattu
Rippi ja sielunhoito
Seksuaalisuus ja sukupuolisuus
Seurustelu, avioliitto ja perhe

Suhde muihin uskontoihin
Synti ja armo
Taivas ja helvetti
Tulevaisuus ja toivo
Usko ja rukous
Usko ja tiede
Vastuu luomakunnasta
Virret ja laulut
Ystävyys ja ihmissuhteet

Rippikoulupalaveri henkilökunnalle pidetään vuoden alussa. Siellä käydään läpi ajankohtaisia asioita, päivämääriä sekä sovitaan yhteisistä linjauksista. Rippikouluissa kerätään sähköiset palautelomakkeet rippileirin lopuksi rippikoululaisilta, isosilta sekä ohjaajilta. Nämä palautteet käy läpi vain rippikoulupastori ja kooste palautteesta käydään läpi rippikoulujen palautepalaverissa elo-syyskuun aikana.

Rippikoulutyöntekijöille järjestetään tarpeen mukaan **koulutuksia** joko itsenäisesti tai yhteistyössä lähiseurakuntien kanssa.

Rippikoulua arvioidaan neljällä tavalla:

- ryhmäkohtainen arviointi
- asiakaspalaute
- työntekijöiden yhteinen palautepalaveri
- arviointi toimintakertomuksen yhteydessä

Nuoren kirkon julkaisema ”Ihme toimintaa - arviointimenetelmiä rippikouluun” -virikemateriaali otetaan asteittain käyttöön rippikoulutyön arvioinnin välineenä.

Rippikoulun aikana ja erityisesti päättyessä on tärkeää kerätä ja arvioida kokemuksia rippikoulusta. Palautetta ja arvioita kerätään paitsi ohjaajilta ja apuohjaajalta myös rippikoululaisilta ja isosilta. Alku- ja loppumoikkaukset rippikoulun intensiivijaksolla mahdollistavat rippikoululaisen (ja isosen) henkilökohtaisen itsearvioinnin sekä ohjaajan palautteen.

Rippikoululaiset ja isoset tekevät rippikoulukohtaisen valtakunnallisen sähköisen itsearvioinnin. Ohjelma- ja turvallisuusvastaava huolehtii, että arviointi toteutetaan rippikoulun päättyessä, mielellään intensiivijakson viimeisenä kokonaisena päivänä. Arviointia annetaan sekä valintavaihtoehdoin että avoimin kysymyksin. Rippikoulusta vastaava pappi tekee tarvittaessa arvioinneista koosteen rippikoulun palautepalaveria varten.

2.11. Silta rippikoulusta nuorisotyöhön ja aikuiseen seurakuntalaisuuteen

Rippikoulun jälkeen pyritään huolehtimaan siitä, että mahdollisimman moni nuori löytää paikkansa Järvenpään seurakunnan elämässä. Seurakunnan sosiaalisen median kanavia pidetään esillä ja innostetaan nuoria liittymään niihin. Rippikoulujen jatkotapahtumat voivat olla monille silta seurakunnan toimintaan. Tässä ja muissa yhteyksissä voidaan tarjota erilaisia mahdollisuuksia elää ja palvella seurakunnassa sen täysivaltaisena jäsenenä.

Rippikoulun jälkeen nuoria kutsutaan mukaan seurakunnan toimintaan kotiin lähetettävällä kirjeellä. Kesän lopussa järjestetään nuorten tapahtuma, johon kutsutaan erityisesti kyseisen vuoden rippikoululaisia ja isosia ja jossa on mahdollisuus jakaa rippikoulumuistoja ja tutustua seurakunnan toimintaan.

Syksyn alussa alkaa nuorten viikkotoiminta, johon jokaista rippikoululaista kutsutaan. Järvenpään seurakunta tarjoaa nelivuotisen Lapsi- ja nuorisotyön avustajakoulutuksen, joka tarjoaa opastusta paitsi rippikouluisosen tehtäviin, myös muihin vapaaehtoistehtäviin diakonian ja kasvatustyön alueilla. Koulutuksen lisäksi tarjolla on avointa toimintaa, pienryhmiä, nuorten messuja, nuorteniltoja, sekä opastusta kitaransoittoon ja bändissä soittamiseen.

Seurakuntayhteys on ytimeltään kristittyjen yhteyttä. Nuori ei saavu rippikouluun tyhjiöstä, eikä palaa tyhjiöön. Rippikoulun tehtävä on rakentaa siltaa varhaiskasvatuksen ja kouluikäisten parista tehtävästä kirkon työstä nuorisotyöhön ja aikuisten seurakuntaelämään. 10-14-vuotiaiden parissa tehtävän työn kehittäminen on luontevaa nähdä tiiviissä yhteydessä rippikoulun kehittämiseen.

Kuva: Markku Pihlaja

2.12. Rippikouluun liittyvä viestintä, tiedottaminen ja markkinointi

Syksyn alussa ennen varsinaista ilmoittautumista lähetetään kutsukirje vanhempaininfosta koteihin. Vanhempaininfo pidetään samoihin aikoihin kuin kouluinfot ja se on sisällöltään samanmuotoinen. Sosiaalisessa mediassa mainostetaan ja markkinoidaan rippikoulua kuvien kera. Yhteistyö kaupungin nuorisotoimen kanssa toteutetaan siten, että työntekijät menevät kertomaan rippikoulusta sovittuna aikana nuorisotalolle.

Nettisivut päivitetään ajoissa vastaamaan seuraavan kauden aikatauluja. Nettisivuille kootaan myöhemmin ryhmäkohtaiset yleiset kirjeet sekä esittelyt leirikeskuksesta.

Ryhmäjaot tiedotetaan heti niiden valmistuttua koteihin sähköpostitse.

2.13. Ryhmäjaon perusteet

Alustavan ryhmäjaon tekee Katrina-ohjelma, minkä kautta rippikouluihin ilmoittautuminen tapahtuu. Lopullisen ryhmäjaon suorittaa rippikoulutyöstä vastaavat työntekijät pappi ja nuorisotyönohjaaja.

- Ilmoittautumiskaavakkeessa tulee laittaa leirit suosituimmuusjärjestykseen.
- Nuori pyritään sijoittamaan ryhmään, johon hän on ensisijaisesti hakenut. Käytännössä ryhmäjaossa joudutaan kuitenkin tekemään kompromisseja. Ryhmäjaon perusteena ovat seuraavat asiat tärkeysjärjestyksessä:
    - 1. Ryhmätoive
    - 2. Kaveritoive (kaveriparit, jotka ovat toivoneet toisiaan)
    - 3. Ryhmäkoko (Max. 25 nuorta/ryhmä)
    - 4. Sukupuolijako

Vain harvoin joudutaan nuori sijoittamaan muille kuin 1., 2. tai 3. toivomalleen leirille.

- Myöhässä ilmoittautuneet sijoitetaan niihin ryhmiin, joissa on vielä tilaa.

Marraskuussa koko rippikoulujakson aikataulujen tiedottaminen kirjeitse ja sähköpostitse.

2.14. Ryhmäkohtaiset tiedotteet

Rippikoulun tiedottaminen tapahtuu työntekijöiden haluamalla tavalla: joko perinteisesti kirjepostina ja/tai sähköpostitse. Sähköpostin lähettäminen Katrina-ohjelmiston kautta toimii ensisijaisesti toimistosihteerin kautta, jolla on oikeudet sähköpostin lähettämiseen. Myös rippikoulupapilla sekä nuorisotyönohjaajalla on sähköpostin lähettämiseen oikeudet. Rippikoululaisilta kerätään minä-kertomus joka auttaa työntekijöitä tutustumaan rippikoululaiseen. Kertomus teetetään yleensä ennen intensiivijaksoa. Lisäksi turvatietolomake kerätään hyvissä ajoin ennen intensiivijaksoa. Turvatietolomakkeessa kysytään mm vanhempien käsitystä omasta nuoresta sekä allergia/muita tietoja nuoresta, jotka vaikuttavat nuoren rippikouluun. Lomake on aina luottamuksellinen ja jää vain ohjaajien tietoon.

Liitteinä turvatietolomake, Minä-kertomus

2.15. Laskutus

Rippikoulu laskutetaan sähköpostilaskutuksena, toimistosihteeri laskuttaa kesän rippikoulujen osalta huhtikuussa. Talvikauden rippikoulujen osalta kaksi viikkoa ennen intensiivijaksoa.

2.16. Rippikoulun aikainen tiedottaminen

Ryhmäkohtainen tiedottaminen kirjeitse sekä somessa. Ryhmille luodaan tarvittaessa WhatsApp-ryhmä. Lupa kysytään ilmoittautumislomakkeessa. Ryhmä voi halutessaan luoda myös jollekin muulle sovellusalustalle työympäristön.

2.17. Tietoturva ja yksityisyyden suoja

Rippikoulutiedottamisessa otetaan huomioon tietosuojakysymykset. Tieto rippikouluilmoittautumisista kokonaisuudessaan on vain rippikoulun työalavastaavilla sekä toimistosihteerillä. Rippikouluryhmien ohjaajat saavat tietoonsa vain oman ryhmänsä henkilökohtaiset tiedot. Tietoja säilytetään vain rippikoulun ajan. Konfirmaation jälkeen tiedot tuhotaan. Rippikoulun jälkeiset tiedotteet lähetetään rippikoulutyön puolesta. Nimilistat säilytetään toimintakauden jälkeen Kirjurissa.

2.18. Rippikoulun jälkeen

Rippikoulun jälkeen rippikoululaisille lähetetään kutsutiedote seurakunnan toimintaan. Kutsu voidaan lähettää tämän lisäksi myös SOME-ryhmiin.

3. Liitteet

Liite 1: Rippikoulun ohjesääntö

Liite 2: Isossopimus

Liite 3: Turvallisuusohjeistukset

Liite 4: Rippikoulutyön vuosikello